

Mine jævnaldrende går glip af en af livets største fornøjelser

De færreste af mine kammerater gider at læse en bog. Forældrene må på banen.

DANNELSE

MAX ELKJÆR NERSTING, GYMNASIEELEV

LIGE SIDEN jeg først lærte at læse, har bøgerne været et paradis, som jeg kunne trække mig tilbage til og fordybe mig i spændende fiktive verdener. Det var på et tidspunkt nærmest en afhængighed, og jeg medbragte som folkeskoleelev mit læsestof overalt. Læsning har haft en enormt positiv indvirkning på mit liv. Blandt mine jævnaldrende fylder læsning imidlertid meget lidt. Danmark befinder sig i en regederlig læsekrise, hvor størstedelen af ungdommen ikke læser og tillige ikke kan lide at læse. Evnen og lysten til at læse er en uhyre vigtig fritidsinteresse, der er gået tabt i de se-

neste års digitalisering, hvor sociale medier som især TikTok og Instagram har vundet frem. De færreste gymnasieelever, jeg kender, rører frivilligt ved en bog. Langt størstedelen af deres læsning består af indlæg på sociale medier eller påbudte lektier. Krimien, avisen, fantasifortællingen, ja, sågar tegneserien er blevet nærmest totalt erstattet af flygtig digital underholdning.

De seneste Pisa-undersøgelser viser, at der er sket et drastisk fald i danske børn og unges læsefærdigheder. Det er en skræmmende udvikling, der sætter spørgsmålstegn ved ungdommens fremtidige evner som aktive demokratiske borgere i deres voksenliv. For hvis man ikke læser, hvordan deltager man så effektivt i den offentlige debat? Først og fremmest bør tilgangen til læsning i folkeskolen revideres fuldstændig, hvis børnene ikke skal opfatte læsning som en kedelig pligt. Hvorfor ikke læse i timen for læsningens skyld? Man bør passe på, at skolen ikke får forbundet læsning med kedsommelighed og skolearbejde,

som elever ser ned på. Politikerne har altså i denne sag et meget vigtigt ansvar, men det mener jeg også, at forældrene har. Mine egne forældre har særdeles aktivt medvirket til min læselyst. Overlader forældre deres børn til skolesystemet og forventer læsekyndige og dannede børn efter afgangseksamenen, begår de en fejl. Hvis fremtidens børn igen skal forelske sig i læsning, skal der ske en markant ændring i læsevanerne i hjemmet. Helt konkret skal danske forældre læse højt for deres børn, før de når skolealderen, så læsning forbindes med noget positivt, der kan overskygge de dårlige erfaringer fra skolelivet. Det styrker barnets ordforråd og skaber et godt fundament for dets læsning resten af livet.

Til trods for alle disse reelle samfundspolitiske fordele ved læsning er det vigtigste, ungdommen går glip af, den massive livsglæde og viden, som læsning indebærer. Muligheden for at se ind i hovedet på andre. Mister vores samfund læsningens kundskab, vil det være et sandt tab.

Politiken

24/8 2024

FAKTA

Derfor kaster børn bøgerne væk

Før 8. klasse nyder 64 procent af børnene at læse, mens det tal falder til under halvdelen af børnene i 8. klasse.

Hvad ligger der bag, at læsekulturen er trængt i de år? Skærmens magnetisme? Jeps. Der er en klar tendens til, at andelen, der læser ofte, falder tydeligt, i takt med at børnene bruger mere tid på de sociale medier. Venner? Ja, de tager også mere tid i den aldersgruppe Sport og gaming? Tjek og tjek.

Og så er det også en alder, hvor de bliver mere selvstændige og ikke lader lærere, bibliotekarer eller forældre diktere, hvad de skal læse. De har tendens til at afvise bøger, der taler bredt til unge eller til hele klassen. Til gengæld er de åbne for inspiration fra venner, TikTok, YouTube, film, podcasts, og hvad de nu omgiver sig med. Men valget træffer de alene selv - ud fra deres egen personlige smag.

Det gælder desuden for de (fleste) 12-14-årige, at de er færdige med at lære at læse. Læsning bliver til en hobby. Og da aldersgruppen søger fællesskaber, og læsning bliver set som en interesse, man dyrker alene, bliver det af en del fravalgt. Dem, der holder fast, er med størst sandsynlighed dem, der oplever, at de er dygtige til at læse og har haft gode læseoplevelser.

Kilde: Bogpanelets specialrapport: 'Børn og unges læsevaner', Will&Agency, 2024